Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşovu, piaţa mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg: în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 279. Braşovŭ, Vinerĭ, 17 (29) Decemvre 1893.

La adresa d-lui Hieronymi.

(Două interpelaţiunĭ.)

Braşovŭ 16 Decemvre v.

Este în tóte statele constituţionale usŭ, ca miniştrii responsabilĭ sĕ fiă interpelaţĭ şi pe calea pressei asupra unorŭ fapte, împrejurărĭ şi evenimente, carĭ preocupă şi neliniştescŭ în gradŭ mare opiniunea publică.

După ce cei dela putere mereu ne asigură, că toţĭ cetăţenii se potŭ împărtăşi în acestŭ statŭ de binefacerile constituţionalismului, recurgemŭ şi noi la acelŭ usŭ, practicatŭ în mesură atâtŭ de largă de diaristica maghiară şi ne luămŭ voia a adresa cu totŭ respectulŭ d-lui Carolŭ Hieronymi, ministru de interne, două interpelaţiunĭ, rugându-lŭ a ne da deslușirile cuvenite prin organele sale de publicitate asupra unorŭ împrejurărĭ şi fapte, carĭ agită şi neliniştescŭ adêncŭ spiritele cetăţenilorŭ de naţionalitate română.

Suntŭ câteva lunĭ, de când în faţa esceselorŭ vandalice ale „patrioţilorŭ de stradă" din Oradea-mare şi Turda, escese, carĭ au fostŭ aspru condamnate de însuşĭ Maiestatea Sa, cu ocasiunea recepţiunei din Boroşŭ Sebişŭ, am arătatŭ cu câtă nerăbdare se aşteptă în tóte cercurile române, ce va face guvernulŭ, ce va intreprinde cu deosebire Escelenţa Sa ministrulŭ de interne spre a pedepsi pe escedenţii culpabilĭ, dându-se astfelŭ satisfacţia cuvenită acelorŭ cetăţenĭ nevinovaţĭ, carĭ au fostŭ atacaţĭ în modŭ barbarŭ şi mişelescŭ în averea şi în viéţa lorŭ.

D-lŭ ministru Hieronymi îşĭ va aduce aminte de sigurŭ, că după sĕvêrşirea acelorŭ escese şĭ-a datŭ cuvêntulŭ, că va face o cercetare fórte rigurósă şi că a numitŭ spre scopulŭ acesta chiar unŭ comisarŭ guvernialŭ.

După ce de astă véră şi până în momentulŭ de faţă nu s'a auditŭ absolutŭ nimicŭ nicĭ despre decursulŭ cercetării, nicĭ despre mĕsurile eventuale luate de comisarulŭ guvernialŭ însărcinatŭ cu conducerea ei;

După ce acésta tăcere şi nepăsare a guvernului faţă cu escedenţii maghiarĭ produce cu atâta mai mare indignare şi amărăciune în sînulŭ cetăţenilorŭ de naţionalitate română, cu câtŭ acelaşĭ guvernŭ a continuatŭ în acelŭ intervalŭ şi continuă cu vehemenţă totŭ mai mare urmăririle judecătorescĭ în contra-le pentru manifestarea sentimentelorŭ, a dorinţelorŭ şi postulatelorŭ lorŭ naţionale.

Întrebămŭ pe d-lŭ ministru de interne Hieronymi, décă nu crede, că este de datoria sa, ca consiliarŭ alŭ Majestăţii Sale şi ministru rĕspundĕtorŭ, de a lumina şi linişti opiniunea publică a unei părţĭ fórte însemnate a cetăţenilorŭ statului, tăcêndŭ cunoscutŭ resultatulŭ cercetării ordonate din parte-i în afacerea esceselorŭ de stradă sĕvêrşite în Turda şi Oradea mare?

*

A doua interpelare, ce ne luămŭ voia a-o adresa d-lui Hieronymi pe acésta cale, privesce două enunciaţiunĭ ale Escelenţei Sale, făcute în două scrisorĭ, carĭ au produsŭ cea mai mare consternare şi indignare în sînulŭ Românilorŭ.

Este în generalŭ cunoscutŭ, că în primăvéra anului acestuia d-lŭ Hieronymi a adresatŭ prin fişpanulŭ respectivŭ cuvinte de recunoscinţă renegatului Geza Kosztenszky pentru broşura sa politică „Nemzeti politika a felvideken", în care a disŭ: „la o parte cu minciuna, că noi Maghiarii n'amŭ voi sĕ despoiămŭ naţiunile nemaghiare de naţionalitatea lorŭ!"

Recunoscinţa esprimată faţă de autorulŭ unei astfelŭ de broşurĭ invólve o aprobare din partea ministrului a tendinţelorŭ criminale, ce le profeséză şi le mărturisesce în publicŭ acelŭ renegatŭ.

Este mai departe cunoscută şi scrisórea, ce a adresat'o dilele aceste d-lŭ ministru Hieronymi unui altŭ renegatŭ, a polacului Sadetzky, şefulŭ secţiunei Karpat egyletului din Cluşiu.

Acésta scrisóre, de totŭ ciudată, se ocupă de împăcarea Românilorŭ cu Maghiarii pe cale socială, dintr'unŭ incidentŭ de nimicŭ, şi prin tonulŭ ei ea constitue unŭ feliu de insultă la adresa Românilorŭ, căcĭ lasă a se cunósce, că ministrulŭ îi consideră pe aceştia atâtŭ de simpli şi ignoranţĭ, ca sĕ crédă, că dênsulŭ în seriosŭ ar vrea sĕ inaugureze pe acésta cale împăcarea Românilorŭ.

In faţa acestorŭ enunciaţiunĭ ale ministrului de interne ne luămŭ permisiunea a pune Escelenţei Sale întrebarea:

Care dintre aceste două adrese este *cea adevĕrată*? Adresa cea dată cu pripită nesocotinţă renegatului Kosztenszky, orĭ adresa asemenea pripită, dér cu atâtŭ mai ciudată, dată renegatului Szadeczky dela Karpat-egyletulŭ din Cluşiu?

Cestiunea transilvană în camera română.

Precum amŭ anunţatŭ erĭ, cu ocasiunea desbaterei pe paragrafĭ a proiectului de rĕspunsŭ la Mesagiulŭ Tronului, în şedinţa de Lunĭ, la paragrafulŭ II relativŭ la politica esterióră, a luatŭ cuvêntulŭ d-lŭ *Ioneŭ Grădişteanu*. Etă, pe scurtŭ, cuprinsulŭ importantului sĕu discursŭ:

D. **Ioneŭ Grădişteanu** doresce mai întâiu sĕ scie, décă d. Carpŭ, ministru alŭ domeniilorŭ, a vorbitŭ în Senatŭ în numele ministerului, şi décă e adevĕratŭ, că noi amŭ întratŭ în tripla alianţă? D-sa dice, că în principiu, nu e în contra alipirei la tripla alianţă voesce sĕ scie, décă s'a ţinutŭ sémă cu ocasiunea întrărei nóstre în tripla alianţă, de interesele de esistenţă ale némului românescŭ şi de situaţiunea Românilorŭ de peste Carpaţĭ.

Cestiunea Românilorŭ din Transilvania devine din anŭ în anŭ mai mare, mai primejdiósă pentru noi Românii. Fără resolvarea ei noi nu putemŭ întra în tripla alianţă, căcĭ ea este o cestiune de esistinţă pentru regatulŭ românescŭ.... Statulŭ românŭ s'a desvoltatŭ, graţiă Românilorŭ din Transilvania. Citéză pe Lazarŭ, Şincai, Klein şi alţĭ luptătorĭ ai némului românescŭ.

Dintre toţĭ oratorii, carĭ au vorbitŭ, nimenĭ n'a îndrăsnitŭ sĕ spună, că noi vomŭ merge alăturĭ cu Ungurii. Naţiunile, ca şi ómenii, au aspiraţiunile şi sentimentele lorŭ. Nu putemŭ întinde mâna calăilorŭ neamului nostru. (Aplause.)

D. ministru de esterne a disŭ în Senatŭ, că persecuţiunile fraţilorŭ noştri suntŭ pretinse.

D. **Al. Lahovari**, ministru de esterne: Vĕ înşelaţĭ, d-le Grădişteanu!

D. **I. Grădişteanŭ** dice, că chiar miniştrii ungurĭ recunoscŭ persecuţiunile Românilorŭ din Transilvania. E de datoria nóstră, ca acéstă cestiune sĕ se discute pe largŭ în parlamentulŭ românŭ, căcĭ noi suntemŭ stăpânĭ pe politica nóstră esterióră. Cestiunea cum o punemŭ noi, nu jignesce pe nimenĭ. Răspectămŭ tratatele.

Eu nu cerŭ intervenire, fiind-că n'avemŭ dreptulŭ. Avemŭ însĕ dreptulŭ sĕ arĕtămŭ, în ce condiţiunĭ ne putemŭ alipi de tripla alianţă.

Aicĭ nu e vorba, ca în Italia de iredentismŭ. La noi n'a esistatŭ nicĭ odată iredentismulŭ. A eşitŭ unŭ diarŭ iredentistŭ, dér acésta nu e decâtŭ opera unorŭ copii.

Resolvarea acestorŭ cestiunĭ este în interesulŭ chiar alŭ Austro-Ungariei.

Ungurii jócă şi adĭ unŭ rolŭ de turburătorĭ ai pacei. Ceea ce cerŭ adĭ Românii de dincolo, au mai avutŭ şi în vechime.

Persecuţiunile în contra Românilorŭ din Transilvania la începutulŭ acestui vécŭ au datŭ resultatŭ, căcĭ mulţĭ Românĭ de lângă Tisa şi-au perdutŭ limba.

Încercarea de maghiarisare, ce se face adĭ, este multŭ mai sistematică, căcĭ ea este

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gloria „Valahilorŭ".

(Urmare).

E unŭ ce cunoscutŭ, că a fi unŭ bunŭ „puşcaşŭ" şi unŭ bunŭ „vênătorŭ" suntŭ două concepte deosebite. Am cunoscutŭ renumiţĭ puşcaşĭ, carĭ orĭ-ce obiecte aruncate în aerŭ: mere, crucerĭ etc. le împuşca cu cea mai mare siguritate, dér erau vênătorĭ miserabilĭ. Din contră, am cunoscutŭ bunĭ vênătorĭ, cu mai puţină siguranţă la puşcătură. Celŭ ce e şi puşcaşŭ şi vênătorŭ slabŭ, se numesce „pierde vară." (Sontagsjäger). Când cineva e bunŭ vênătorŭ şi tot-odată unŭ puşcaşŭ sigurŭ, apoi acela îşĭ cuceresce unŭ renume.

Arta vênătoriei, ca tóte artele, îşĭ are şi ea istoria şi literatura sa. La Românĭ, se înţelege, loculŭ acestora îlŭ ocupă tradiţiunea. Alte popóre mai civilisate arangează esposiţii fórte interesante despre totŭ ce privesce arta vênătoréscă, au bibliotecĭ şi musee preţióse, carĭ te conducŭ până în cele mai îndepărtate secule, arătându-ţĭ treptatŭ, pasŭ de pasŭ, desvoltarea şi perfecţionarea mijlócelorŭ şi gustului întru eserciarea acestei nobile şi folositóre distracţii.

Vênătorii românĭ de munte, mai alesŭ vênătorii de urşĭ, au statŭ, în tóte timpurile, în mare védă. Guvernatorulŭ, principele Schwarzenberg, care numai amiculŭ Românilorŭ n'a fostŭ, îi lăuda fórte multŭ; pe cei mai renumiţĭ a lăsatŭ sĕ-i fotografeze, şi-a făcutŭ unŭ albumŭ din portretele lorŭ. Principele de corónă Rudolf, care era unŭ pasionatŭ şi escelentŭ vênătorŭ, preţuia multŭ pe „Bade Nichita" din Gurghiu, care puşcase în viéţa sa trei-decĭ de urşĭ; cândŭ 'i s'a telegrafatŭ prinţului de corónă Rudolf, că pe „Bade Nichita" l'a omorîtŭ unŭ taurŭ, s'a întristatŭ, apoi a dispusŭ, ca sĕ 'i se facă o înmormêntare onorifică şi vênătorii curţii sĕ-i tragă salve la mormêntŭ. Astfelŭ a fostŭ înmormêntatŭ „Bade Nichita," în disa poporului, „ca unŭ generalŭ"

Şi nu fără temeiu suntŭ vênătorii de Alpĭ preţuiţĭ şi stimaţĭ, căcĭ fără de dênşii nicĭ că s'ar puté esecuta o vênătóre de dai Dómne.

Vătavulŭ puşcaşilorŭ şi vătavulŭ gonacilorŭ suntŭ de regulă cei mai bunĭ puşcaşĭ şi vênătorĭ, ómenĭ înţelepţĭ, energicĭ, carĭ cunoscŭ munţii, precum îşĭ cunósce omulŭ odaia sa.

Sciu în tóte anutimpurile, unde trebue căutatŭ vênatulŭ; sciu sĕ-i descurce urma. Cu unŭ cuvêntŭ, te ducŭ la sigurŭ. Sciu cu siguritate, la care „pusóre" are sĕ trécă capra, la care porculŭ şi la care ursulŭ. Astfelŭ 'i postéză pe vênătorĭ, care e „de nedejde" îlŭ pune, unde scie că „rĕsuflă" ursulŭ, unde îşĭ are trecĕtórea. (Wechsel).

Posedŭ talentulŭ d'a organisa şi comanda „góna", asemenea unui bunŭ comandantŭ de armată. Din tóte aceste considerante şi-au cuceritŭ o autoritate asupra ţĕranilorŭ, carĭ ascultă şi împlinescŭ ordinulŭ acestorŭ vătavĭ.

Ţi-e mai mare plăcerea cândŭ audĭ disposiţiunile vătavului. Ajungêndŭ caravana la pólele muntelui, domnii călare şi în trăsurĭ ţĕrănescĭ, ér ţĕranii pe josŭ, între îndatinatele lorŭ glume şi rîsete, de-odată păşesce înainte o figură imposantă, oţelitŭ de viforŭ şi crivеţŭ, cu faţa brună de arşiţa sórelui, de statură mijlocie, dér vênjosŭ, precum e adevĕratulŭ soiu românescŭ, cu ochĭ de vulturŭ, purtândŭ pe umĕrŭ o „flintă." Elŭ păşesce mândru, cu încredere şi curagiu, ca omulŭ, care e consciu de valórea sa. Se face o adêncă tăcere. Vătavulŭ, căcĭ elŭ comandă:

„Puşcaşii la o parte; gonacii în altă parte!"

La momentŭ se esecută acestŭ ordinŭ; ér „Valachulŭ" privindŭ cu mândriă, cum ascultă domnii, micĭ şi marĭ, de ordinulŭ dênsului, continuă astfelŭ: „Vênătorii sĕ-şĭ încarce armele!" Gonacii primescŭ 3 comandanţĭ, fiesce-care are sub comanda lui vre-o sută de gonacĭ, carĭ se împartŭ în centru, în aripa dréptă şi în aripa stângă, peste trupa întrégă e vĕtavulŭ gonacilorŭ.

Acum se începe o înţelegere cu graiulŭ, între vătavulŭ vênătorilorŭ şi acela alŭ gonacilorŭ, astfelŭ, ca toţĭ sĕ-i audă, pentru-că acestŭ „înţĕlesŭ" servesce ca planŭ de vẹnatŭ: „ordre de bataille."

„D-ta bade Şofróne, vei înşira gonaci pânză, câte 20 paşĭ unulŭ de altulŭ; ai grijă ca sĕ poţĭ cu ei închide întregŭ muntele, până la „faţă." Vei sta apoi locului, până cândŭ voiu da eu semnŭ cu cornulŭ.

Eu am sĕ înşirŭ puşcaşii, începêndŭ